

Het Wel en Wee van de Huiszwaluw Paul Tak

Ik heb voor De Gierzwaluw al eerder stukjes geschreven over de Huiszwaluw. Al ruim dertig jaar volg en tel ik de broedplaatsen in het gebied Lijnden tot Aalsmeerderbrug. Hierbinnen vallen ook Badhoevedorp en de Westelijke Tuinsteden. Dit laatste gebied is al lang huiszwaluwarm. De hoofdmoot van de Huiszwaluwen zit langs de Ringvaart van de Haarlemmermeer. Verder zit er een groep langs de Sloterweg. Juist die groep is één van de redenen om dit artikel te schrijven. Al jaren staat er aan het eind van de Sloterweg een oude boerderij. Toen deze nog langs de openbare weg stond, was hij omringd door bomen en niet aantrekkelijk voor nestbouw. Andere boerderijen en huizen langs deze weg waren dit wel. De uitbreiding van Schiphol en bijbehorende bedrijven en diensten slokte steeds meer grond op, en vele huizen en boerderijen werden ontruimd en gesloopt, ook die met nesten. Maar de laatste boerderij bleef en de bomen werden gekapt. De boerderij werd afgesloten van de openbare weg, er kwam een hek en langzaam ontwikkelde zich daar een kolonie Huiszwaluwen. De boerderij was inmiddels onderdeel geworden van het Veiligheid Training Centrum (VTC). Vanaf de weg was de kolonie slecht te overzien en inmiddels stonden bij het hek de nodige boompjes. Na het inwinnen van informatie kon ik in contact komen met de mensen van VTC. Het hek werd voor mij geopend en ik kon gaan tellen. Dit ging jaren goed, met wisselend resultaat wat het aantal broedparen betreft.

De te slopen boerderij van VTC Schiphol

FOTO: PAUL TAK

FOTO: PAUL TAK

Kunstnesten en bijgebouwde nesten aan de nieuwe schuren

Eind mei/begin juni 2015 ging ik op pad voor de eerste inventarisatieronde van dat jaar. Na een aantal telpunten met positieve resultaten in Lijnden kwam ik bij het VTC aan, maar vanaf het hek zag ik geen enkele Huiszwaluw.

Toen ik de kijker op de boerderij richtte (ik kon het linkerdeel zien vanaf het hek), ontdekte ik dat alle nesten verdwenen waren en dat een gaasafdeling eventuele nestbouw verhinderde. Verontwaardigd ben ik weggegaan en mailde later aan AVN en VZK het trieste nieuws dat weer een kolonie om zeep gehol-

pen was, de laatste jaren goed voor ca 40 à 50 nesten.

Ik kreeg diverse reacties of er geen oplossing voor was en of er niet over gesproken kon worden met de desbetreffende instanties.

Ik liet het nog even op zijn beloop, en bedacht dat je tegen gigant Schiphol (KLM) maar weinig kunt ondernemen. Want als die beginnen over vliegveiligheid etcetera, dan kan je het wel schudden.

Een aantal weken daarna ging ik naar het VTC om eens met de mensen daar te spreken over de verwijdering van de nesten. Vlakbij aangekomen ontdekte ik vele Huiszwaluwen en wat bleek: tegen twee schuren even ten noorden van de boerderij (lichtelijk verscholen achter de bomen langs het hek) zag ik een aantal nesten hangen. Nadat ik gebeld had met één van de mensen van het VTC, kon ik het terrein op en wat schetst mijn verbazing: twee schuren vol met kunstnesten en zelfs al weer bijgebouwde nesten! De kunstnesten zijn geplaatst omdat de boerderij gesloopt wordt. Ik was blij verrast!

Er diende zich nog een ander probleem aan. De manege in Spaarnwoude (deelgebied Halfweg) en de bijbehorende woning en stal hebben een mooie Huiszwaluwkolonie. Maar het woonhuis, althans de daklijst, moest gerenoveerd worden, en er was ook veel overlast door de uitwerpselen van de zwaluwen. Ik werd hierover benaderd en heb ook VWG Zuid-Kennemerland erbij betrokken om samen naar een oplossing te zoeken. Rond 11 augustus wilde de aannemer aan de slag, maar aangezien er nog diverse nesten in gebruik waren leek dit niet mogelijk. Wij hebben de situatie bekeken en concludeerden dat een deel van de kolonie geen last zal hebben van herstelwerkzaamheden. De betreffende nesten zitten namelijk aan een dakgedeelte van de stal en deze stal is

hoger dan de aan de stal vastzittende woning. De oostkant van het huis was nestvrij en daar kan gewerkt worden. Aan de westkant zaten vier nesten die eerst geïnspecteerd moesten worden voordat ze verwijderd werden. Half oktober ben ik nogmaals bij de manege gaan kijken. De renovatie is in september begonnen en de dakgoot is hersteld. Er zijn nog werkzaamheden aan een balkon. Nu is het afwachten wanneer de kunstnesten geplaatst gaan worden.

FOTO: ROEIJ BOS

Huiszwaluw bouwt aan zijn nest, Sloterweg 13 mei 2014

De rest van mijn kolonies is op enkele plekken na redelijk stabiel en op sommige plaatsen zelfs uitgebreid. Helaas heeft de zomerstorm van 25 juli op verschillende lokaties een aantal nesten verwoest.

Een goed resultaat dit jaar. Hoeveel broedsels er door de storm zijn mislukt is moeilijk in te schatten, maar ik denk dat de nesten die beschadigd of compleet verdwenen zijn door de zomerstorm van 25 juli j.l. niet meer dan een procent of 6-8 is, en dat het best mogelijk is dat de jongen toen al uitgevlogen waren.

Mijn ervaring is dat in deze kolonies het uitvliegen van de jongen vaak redelijk vroeg is.

De kolonie van de manege in Spaarnwoude wordt geteld door de VWG Zuid-Kennemerland.

Overzicht bezette nesten van Huiszwaluw in enkele kolonies ten westen van Amsterdam

Kolonie \ Jaar	2015	2014	2013	2012	2011
Raasdorperweg/Osdorperweg	13	19	18	14	12
Lijnden	36	20	13	14	18
Akerdijk Badhoevedorp	1	1	1	1	1
Sloterweg Badhoevedorp-Zuid	72	71	43	43	51
Oude Haagseweg	36	37	31	24	21
Nieuwe Meerdijk Badhoevedorp	56	50	40	39	41
Rozenburg	2	2	3	4	13
Aalsmeerderdijk Oude Meer	28	23	6	11	17
Totaal	244	223	155	150	174

Woonruimte gezocht Rob Baars

FOTO: ROB BAARS

Oeverzwaluw bij nestgang, 25 juli 2015, IJburg

Het jongste eiland van IJburg is al volop ontdekt door pionierende vogels: overwinterende Sneeuwgorzen, doortrekkende groepjes Gele Kwikstaarten, een eenzaam broedende Visdief en luidruchtige paartjes Kleine Plevieren. En natuurlijk Oeverzwaluwen. Het met zand opgespoten IJburg is nog steeds in aanbouw. Het menselijk gegrAAF biedt elk voorjaar weer kansen voor Oeverzwaluwen. Opportunistisch zoeken ze steeds een nieuwe plek om een kolonie te vestigen. Dat heeft al heel wat fraais opgeleverd de afgelopen jaren: een kolonie bij de eindhalte van tram 26, eentje pal naast de havensluis en nog een in een door golven afgeslagen wand met uitzicht op de surfschool. Meestal blijkt een jaar later hun stek vernietigd door storm, graafmachines of de recreërende mens, en zullen ze op zoek moeten naar wat nieuws.

In 2013 en 2014 konden de zwaluwen terecht in een speciaal opgeduwd steil wandje op het pas opgespoten Centrumeiland. Op een rustige plek ver van bouwactiviteiten konden ze ongestoord broeden. Maar dit nieuwste eiland werd eind 2014 rigoureus vlak gemaakt en de waterkanten werden voorzien van keien. Geen kans meer op een afgeslagen stuk oever. In 2015 zou het dus wel eens lastig kunnen worden voor de zwaluwen om een geschikte plek te vinden...

Strandpaviljoen Blijburg zou ook verhuizen naar dit maagdelijk vlakke zand. De eigenaren en aannemer was verteld bedacht te zijn op Rugstreeppadden en Oeverzwaluwen en geen verticale zandwandjes te maken als onbedoelde huisvesting voor beschermde natuur. Dat zou tot een bouwstop kunnen leiden, conform de Flora- en Faunawet. Daar was al eerder ervaring mee opgedaan: de IJburgse Tennisclub werd benadeeld toen een slordige uitvoerder een berg zand niet had opgeruimd voor de winter. De opening van de tennisbanen moest enkele weken wachten tot de beschermde Rugstreeppadden deze overwinteringsplek hadden verlaten.

Eind april 2015 was een groep Oeverzwaluwen druk bezig bij een grote bult op het Centrumeiland. Een aannemer had een fundering uitgegraven voor het nieuwe Blijburg, en het resultaat was een berg zand met een steile zijde. Ik telde zo'n 45 zwermdende vogels waarvan enkele al waren begonnen met het graven van een nestpijp in de wand. Wat doe je dan? Een melding maken bij de 'bevoegde instanties' zou direct tot een bouwstop